

ÚTOČNÝ BOJ ARMÁDNÍHO SBORU S NÁSILNÝM PŘECHODEM ŠIROKÉ VODNÍ PŘEKÁŽKY Z CHODU V OPERAČNÍ HLOUBCE OBRANY NEPRÍTELE

Plukovník Ing. Bohuslav Kružík

Ve střední a západní Evropě je průměrně na každých 16 až 20 km buď řeka nebo vodní kanál. To znamená, že se při normálním tempu armádní útočné operace vojska armádního sboru setkají denně nejméně s jednou vodní překážkou, přes kterou se bude muset organisovat a uskutečnit násilný přechod.

Tím se stává násilný přechod vodních překážek neodlučitelnou součástí bojové činnosti vojsk v útočné operaci.

Řeky, které se nedají přebrodit, bez ohledu na jejich šířku, jsou protipěchotními a protitankovými překážkami, dávajícími obránci možnost vytvořit pevnou a odolnou obranu s menším počtem sil a prostředků, než jak si toho vyžaduje budování obrany v normálních polních podmínkách.

Pro násilný přechod vodních překážek je třeba značného množství sil a zejména přepravních prostředků.

Druhá světová válka, která přinesla další zdokonalení bojové techniky a také přepravních prostředků, potvrdila, že násilný přechod širokých řek není neřešitelný nebo velmi těžko řešitelný problém, jak tomu bývalo ve válkách dřívějších.

Přesto útok spojený s násilným přechodem řeky je složitý druh boje a v každém jednotlivém případě potřebuje pečlivé přípravy i organizace.

Praxe války ukázala, že základním způsobem násilného přechodu řek Sovětské armády byl násilný přechod řek z chodu, bez ohledu na ráz a šířku řeky.

J. V. Stalin žádal od mužstva, poddůstojníků, důstojníků a generálů Sovětské armády usilovné pronásledování fašistů, aby se dříve, než nepřítel, dostali k řece, ovládli přepravy předsunutými oddíly, z chodu provedli násilný přechod řek, zmocnili se předmostí, to rozšířili hlavními silami do operačních rozměrů tak, aby z nich bylo zabezpečeno další rozvinutí operací do hloubky nepřátelské obrany.

Útočné boje spojené s násilným přechodem širokých vodních překážek z chodu, které byly uskutečněny Sovětskou armádou ve Veliké vlastenecké válce, jsou charakteristické tím, že byly prováděny ve vysokých tempech, v patách nepřítel, za použití normovaných a i výpomocných přepravních prostředků.

Zkušenosti Veliké vlastenecké války ukázaly, že útočná činnost armádního sboru bude zpravidla vždy spojena s násilným přechodem řek. Proto je znalost theoretických zásad násilných přechodů důležitou podmínkou pro každého velitele sboru.

Rozeznáváme násilný přechod řeky z chodu a násilný přechod řeky s plánovanou přípravou.

Tempo soudobé útočné operace bude se vlivem zdokonalené bojové techniky, přepravních prostředků, motorisace a j. bojových prostředků zvyšovat. Aby se tempo útočné operace podstatně nesnižovalo, vlivem vodní překážky dokonce nepřerušilo, nutno v současné době za všech podmínek

plánovat a provádět přípravy pro provedení **násilného přechodu vodního toku z chodu** tak, jak to činila Sovětská armáda ve Veliké vlastenecké válce, která zpravidla každou větší útočnou operaci zahajovala z předmostí a po provedeném násilném přechodu řeky z chodu ukončila na předmostí.

1. Podmínky, v kterých může armádní sbor uskutečnit násilný přechod řeky z chodu

Armádní sbor za útoku a při pronásledování nepřítele, má-li překonat širokou řeku, bude se vždy pokoušet o násilný přechod přes tuto překážku z chodu. Teprve když se tímto způsobem přechod nezdaří, přejde k násilnému přechodu s plánovitou přípravou.

Násilný přechod vodních překážek z chodu armádním sborem může vznikat v různých situacích. Násilný přechod řeky z chodu může probíhat v těchto nejčastějších a nejtypičtějších podmínkách:

a) Při spěšném ústupu nepřítele, který v předcházejících bojích utrpěl velké ztráty, je demoralisován, nemá na daném směru potřebné zálohy, ztratil organisované velení, a proto není s to zastavit útočníka. Vyhledáváním ochrany za řekou bude se snažit zachránit bojeschopnost svých vojsk a tím řešit úkol obrany na řece.

b) Podaří-li se nepříteli sil narychlo obsadit připravenou obranu za řekou s cílem, udržet přechody přes řeku a umožnit organisované zaujetí obrany ustupujícími hlavními silami a její udržení proti značně silnějšímu útočníku. Obránce na daném směru nemá ani blízkých záloh, ani zálohy v hloubce.

c) Při plánovaném ústupu nepřítele z jednoho obranného pásma (postavení) na druhé, které je na řece. Tímto manévrem bude se nepřítel snažit zachránit síly a prostředky, dále bojeschopnost a sílu odporu svých vojsk a udržet obranu do příchodu čerstvých záloh.

Bojová činnost armádního sboru v uvedených podmínkách bude mít různý ráz. Na příklad po úspěšném průlomu taktické hloubky obrany nepřítele, během dalšího rozvíjení útočné operace armády, bude armádní sbor nucen překonávat odpor nepřítele na mezilehlých obranných postaveních, která bude nepřítel při ústupu spěšně zaujímat.

Když se v hloubce obrany nepřítele předvídá násilný přechod široké řeky z chodu, může být k zabezpečení vysokého tempa operace a k úspěšnému provedení tohoto přechodu zasazen do boje armádní sbor druhého sledu armády.

V jiných případech, kdy odpor nepřítele je slabý, mohou pronásledování i průlom mezilehlých obranných postavení provádět armádní sbory prvního sledu armády.

Ve všech uvedených případech bude se celá bojová činnost vojsk soustřeďovat na rychlé pronásledování ustupujícího nepřítele a zabránění mu v organisovaném ústupu k vodní překážce, přepravě přes ní a organisovanému zaujetí obrany za řekou.

Veškeré úsilí bojové činnosti vojsk armádního sboru v uvedených případech musí být zaměřeno na to, aby předešla nepříteli při příchodu k řece. Armádní sbor je povinen ovládnout do příchodu hlavních sil armády přepravy na řece, přetít nepříteli cesty ústupu k přepravám, provést násilný přechod řeky z chodu a ovládnout výhodné postavení na druhém břehu řeky. Tím bude dosaženo předpokladů k zničení ustupujícího nepřítele. Dále bude dána možnost zajistit přepravy pro hlavní síly armády a pro další rozvíjení útoku do hloubky obrany nepřítele z ovládnutého předmostí.

Ještě před průlomem taktické obrany nepřítele při předvídání násilného přechodu široké vodní překážky z chodu v hloubce obrany je nutná pečlivá organizace boje. Plánování takového násilného přechodu provádí se současně s přípravou útočného boje AS. Během boje a za pronásledování nepřítele se tento plán postupně doplňuje a upřesňuje. Především je třeba pečlivě vypracovat otázky součinnosti všech druhů vojsk. Je však též třeba, aby se projevila široká odpovědná iniciativa velitelů divísi, pluků i velitelů malých jednotek. Rozhodnost a smělost v rozhodování velitelů pluků, praporů a předsunutých oddílů je často rozhodující.

Jednou z důležitých podmínek úspěchu násilného přechodu řeky z chodu je, že násilný přechod je třeba provést na široké frontě, najednou a s překvapením, s co největším počtem vojsk. Ještě do příchodu k vodní překážce musí vojska armádního sboru ničit hlavní uskupení nepřítele. Jestliže nepřítel provádí předem připravený ústup, je třeba přejít ihned v pronásledování, způsobit mu do příchodu k řece co největší ztráty, demoralisovat ho, narušit jeho plány na spořádaný příchod k řece, zabránit mu zaujmout organizovaně obranu za řekou a desorganisovat jeho velení.

Jednou z hlavních podmínek úspěšného pronásledování nepřítele a úspěšného provedení násilného přechodu vodní překážky z chodu je vysoký morální duch vojsk, snaha velitele i vojáka splnit daný úkol stůj co stůj. Poučným příkladem je násilný přechod Dněpru z chodu, provedený Sovětskou armádou v říjnu 1943. Sovětská vojska pronikla k Dněpru v patách ustupujícího nepřítele, při čemž se jejich přepravní prostředky zdržely a nedošly k řece včas, t. j. současně s prvními sledy Sovětské armády.

Vojáci i důstojníci jednohlasně prohlásili: „U Suvorova nebyly vůbec pontony, a přece se přepravil, a jak známo, ne právě špatně. Vyhrát čas je pro nás teď to nejdůležitější.“

A sovětská vojska se přes Dněpr přepravila. Sovětská armáda v tomto případě ukázala vysokou morálku a masové hrdinství. (Bitva o Dněpr. Zápis publikované přednášky F. M. Isajeva str. 10.)

Je-li v útočné operaci v hloubce nepřátelské obrany předvídán násilný přechod řeky, je třeba vždycky počítat s možnými překážkami, které mohou brzdit provedení násilného přechodu. Proto musí štáb armádního sboru závčas shromáždit údaje o vlastnostech řeky, o rázu terénu podél řeky, říčního koryta a j.

Vždycky je třeba počítat s ročním obdobím a povětrnostními podmínkami, s hydrotechnickými stavbami na řece, s přístupy k řece v úseku, kde bude proveden násilný přechod řeky.

Slepá ramena, vodní přítoky na vlastním břehu i na protilehlém břehu, zátoky dávají možnost skrytého sestavení soulodí a mostových dílů. Skryté přístupy k řece, možnost skrytého soustředění vojsk a přepravních prostředků v místech přeprav na vlastním břehu a rychlá přeprava vojsk spojená s překvapením jsou nejdůležitějšími prvky úspěšného násilného přechodu řeky z chodu.

Nejvhodnější dobou pro násilný přechod řeky z chodu je noc, protože nejlépe umožňuje provést přechod s překvapením.

Jako příklad násilného přechodu řeky z chodu s překvapením uvádím násilný přechod Dněpru, jihovýchodně od Kremenčugu na podzim roku 1943. Tento přechod řeky byl pro nepřítele tak velkým překvapením, že fašisté nebyli vůbec schopni a připraveni k obraně. Nepřítel byl totiž přesvědčen, že Sovětská armáda zahájí násilný přechod řeky až později.

Dostatečné množství dobrých cest jak frontálních, tak bokových ulehčuje organizaci přepravy a manévru přepravními prostředky a vojsky.

Úspěch násilného přechodu řeky z chodu závisí též na rázu břehů řeky a přilehlého terénu, na převýšení vlastního břehu nad břehem nepřítele a na tom, má-li nepřítel na svém břehu nedostatek přirozených skrytů.

Dále je úspěšné splnění násilného přechodu řeky z chodu závislé též na tom, zda-li jsou na břehu nepřítele výhodná obranná postavení, jejichž ovládnutím lze zabezpečit dobyté předmostí proti nepřátelskému protiútoku.

Ovládnutím a rozšířením předmostí a jeho zabezpečením zajišťuje armádní sbor další rozvíjení útočné operace armády do hloubky nepřátelské obrany.

2. Organizace, plánování a součinnost vojsk armádního sboru při násilném přechodu řeky z chodu

Již při plánování útočné operace musí velitel armády předvídat přechody vodních překážek a plán operace musí již zahrnovat základní řešení násilného přechodu vodních toků. Jakmile dostane velitel armádního sboru od velitele armády operační rozkaz, přijímá rozhodnutí pro útok a násilný přechod řeky z chodu, při čemž vydává nutné pokyny svému náčelníkovi štábu, velitelům a náčelníkům druhů vojsk a služeb pro organizaci, plánování a zabezpečení útočného boje a překonání řeky.

Všechny přípravné práce spojené s násilným přechodem široké vodní překážky z chodu provádějí se ještě před příchodem útočících vojsk k řece. Na příklad v září 1943 dostaly 38. a 40. armáda prvního ukrajinského frontu za úkol provést násilný přechod Dněpru z chodu již v době, kdy byly ještě od Dněpru vzdáleny 40 až 80 km.

To však neznamená, že by původní rozhodnutí velitele armádního sboru i plánování násilného přechodu zůstaly do příchodu útočících vojsk k řece beze změny. Podle toho, jak vojska armádního sboru přicházejí k řece a jak se mění bojová situace, velitel je povinen upřesňovat své původní rozhodnutí a štáb s náčelníky druhů vojsk a služeb podle toho upraví plán násilného přechodu řeky. Do příchodu k řece upřesňují se úkoly pěším divisiím; může být provedeno i částečné přeskupení sil a manévry přepravními prostředky. Je třeba, aby byly upřesněny otázky velení při násilném přechodu řeky, otázky součinnosti druhů vojsk a bojového zabezpečení.

Štáb armádního sboru, využívaje vlastních sil i prostředků a také prostředků velitelů a náčelníků druhů vojsk a služeb, je povinen soustředit všechny nutné zprávy o nepříteli, o rázu jeho obrany na řece, o rázu samé řeky i terénu přiléhajícího k řece, o přepravách na řece, o výpomocném materiálu, kterého možno použít při překonávání vodního toku a j.

Proto využije štáb armádního sboru všech druhů průzkumu, soustředí vojensko-geografické a hydrogeologické údaje o řece, která se má překonat, opatří podrobné mapy řek a k řece přilehlého terénu, a využije velitelských popisných map. Výslech zajatců, místního obyvatelstva i přeběhlíků, letecké snímky, vzdušný průzkum atd. jsou důležité prameny pro zhodnocení řeky.

Podle toho, jak se vojska armádního sboru přibližují k řece, všechny získané zprávy se prověřují a upřesňují.

Na základě těchto zpráv má velitel armádního sboru možnost představit si všeobecný ráz řeky, najít nejvýhodnější místa pro přepravu, všeobecný ráz terénu na vlastním břehu a výhodná místa na břehu nepřítele, jejichž ovládnutím může armádní sbor zabezpečit udržení předmostí.

Vycházejí z operačního rozkazu nebo z výpisu z operačního rozkazu armády, případně z výpisu z grafikonu přepravy a z vlastního ocenění situace, vydá velitel armádního sboru svoje rozhodnutí.

Velitel sboru po svém rozhodnutí dává pokyny ženijnímu náčelníkovi sboru. V nich mu na příklad může nařídit:

- zesílení vyšších jednotek sboru ženijními silami a ženijním materiálem,
- v kterém úseku řeky se použije jen výpomocných přepravních prostředků,
- kterým jednotkám sboru musí přidělit přepravní prostředky z normovaného materiálu k zabezpečení násilného přechodu řeky z chodu,
- kde se mají přesunovat přepravní prostředky přidělené předsunutým oddílům,
- provedení ženijního průzkumu řeky v místech předvídané přepravy a průzkumu komunikací vedoucích k řece,
- v kterém úseku přepravy má být hlavní přepraviště a kde má být zřízen sborový most, z čeho a jaké únosnosti,
- kolik mostových souprav chce mít velitel sboru ve své záloze a po kterých komunikacích se mají pohybovat,
- kolik mostů a jaké únosnosti se má vybudovat v přepravních úsecích divisi,
- dokdy má předložit plán ženijního zabezpečení násilného přechodu řeky, při čemž mu určí čáru, z které má plánovat ženijní zabezpečení boje armádního sboru a násilného přechodu řeky z chodu.

Velitel armádního sboru, předvídaje násilný přechod široké vodní překážky z chodu, určí v souhlase se zámyslem boje nejvhodnější sestavu vojsk, která by vyloučila dodatečné jejich přeskupení těsně před násilným přechodem řeky. Každé přeskupování sil je spojeno se ztrátou času a to znamená zhoršení podmínek k provedení násilného přechodu z chodu. Velitel armádního sboru prvního sledu armády i velitelé divisi využívají úspěchu armádní rychlé skupiny (je-li zasazena do boje v pásmu armádního sboru), organizují pronásledování ustupujícího nepřítele. Úspěch rozvíjejí mechanisovaná divise a předsunuté oddíly divisi.

Předsunuté oddíly pěších divisi podle situace a svěřeného úkolu mohou být v síle zesíleného pěšího praporu až pěšího pluku a předsunutý oddíl mechanisované divise zpravidla v síle zesíleného mechanisovaného praporu až pluku.

Předsunutý oddíl mechanisované divise, vzhledem k úderné síle, bude rychleji překonávat nepřátelské odpory a tím i rychleji pronikat k řece než předsunuté oddíly pěších divisi. Proto násilný přechod z chodu bude provádět dříve než předsunuté oddíly pěších divisi, soustředí na sebe dříve pozornost nepřítele a tím jim zpravidla usnadní provedení násilného přechodu řeky z chodu.

Jakmile předvoje divisi provedly přechod na příslušná předmostí, ihned spolu s předsunutými oddíly zahájí boj o rozšíření dobytých předmostí, případně o jejich sjednocení.

Předsunuté oddíly mechanisované divise, pěších divisi a i předvoje divisi budou postupovat k řece podle situace buď v rozčleněných tvarech, nebo v pochodových proudech.

Hlavní síly MD budou zpravidla při přibližování k řece v pochodových proudech a jen částí sil provedou likvidaci odporů nepřítele, které nebylo možno zdolat předvoji.

Hlavní síly pěších divisi útočí, pronásledují a ničí nepřítele během postupu k řece, využívají úspěchu mechanisované divise.

Předsunuté oddíly se zesilují tanky, dělostřelectvem, protitankovým a

protiletadlovým dělostřelectvem, ženíjnými jednotkami s normovanými přepravními prostředky a jednotkami protichemické ochrany.

Předsunuté oddíly musí předejít nepříteli před řekou, ovládnout přechody na řece a udržet je do příchodu hlavních sil. Musí být proto dostatečně silné a pohyblivé. Je třeba, aby byly úplně motorisované.

K zajištění úspěchu násilného přechodu řeky z chodu předsunutými oddíly a podpoře jejich boje na předmostí určují velitel sboru a velitelé divisi část svého dělostřelectva. Toto dělostřelectvo se pohybuje v čele proudů hlavních sil sboru, jsouc připraveno k rozvinutí a podpoře boje předsunutých oddílů.

Předsunuté oddíly budou mít úspěch, bude-li jejich činnost rychlá, odvážná, rozhodná a energická.

Při plnění nařízeného úkolu se předsunuté oddíly nesmějí pouštět do vleklého boje s nepřítelem a proto obcházejí silná ohniska odporu nepřítel, při čemž částí svých sil blokuji tato ohniska odporu do příchodu předvojí hlavních sil.

Cestou k řece ničí předsunuté oddíly jenom malé nepřátelské odpory, které jim zabraňují v rychlém postupu, směle pronikají co nejhluběji do týlu ustupujících vojsk nepřítel, včas se zmocňují nepoškozených mostů, přívozů na řece, brodů a jiných přeprav a nedopustí, aby je nepřítel zničil nebo použil pro přepravu svých vojsk.

Předsunuté oddíly musí dostat tolik normovaných přepravních prostředků, aby své síly i prostředky přepravily přes řeku za jednu až dvě hodiny. Tyto přepravní prostředky se pohybují v čele druhého sledu předsunutého oddílu.

Předsunuté oddíly bojují před předvojí svých divisi, avšak jen tak daleko, aby je tyto předvoje mohly v nutném případě podporovat.

Zahájení násilného přechodu řeky z chodu předsunutých oddílů zabezpečuje dělostřelectvo přímou nebo nepřímou palbou.

Předsunuté oddíly provádějí násilný přechod řeky z chodu zpravidla na lodkách a soulodích z normovaného materiálu a na obojživelných autech. Tanky, po úpravě k brodění, budou zpravidla využívat brodů, aby se zvýšila hustota přepravených tanků. Je-li nedostatek normovaných přepravních prostředků, použijí se výpomocné přepravní prostředky.

Až do sestavení plovoucích mostů přepravují se hlavní síly divisi prvního sledu na plavidlech a přívozech svých předsunutých oddílů.

Aby se přeprava co nejvíce urychlila, je třeba ihned po zničení palebných prostředků nepřítel přímo postřelujících hladinu řeky a přepraviště přejít k stavbě plovoucích mostů a tím uspišit přepravu dělostřelectva větších ráží a tanků. K sestavení soulodí a přístavních můstků se přistupuje ihned, jakmile se přepravily první sledy předsunutých oddílů a bezprostředně ovládl protilehlý nepřátelský břeh.

Je třeba, aby každé přívozové přepraviště mělo svou zálohu v hodnotě alespoň jednoho přívozu. Podobně každá mostová přeprava má být pokud možno zdvojená.

Vlastní stíhací letectvo (frontu, armády) musí ochránit přepravu před úderem nepřátelského letectva a bombardovací nebo bitevní letectvo nesmí připustit, aby se zálohy nepřítel dostaly k přepravním úsekům, musí ničit nepřátelské dělostřelectvo a minomety, zabraňující nebo ohrožující přechod řeky.

Plánování přepravy

Hlavním organisátorem a plánujícím orgánem při násilném přechodu řeky je divise nebo armádní sbor.

Při násilném přechodu řeky z chodu se „Plánová tabulka přepravy“ nesestavuje. Přechod je organisován dílčími bojovými rozkazy a jednotlivými bojovými nařízeními.

Avšak při plánování operace (boje) v zájmu organisovaného přechodu řeky z chodu bude vždy operační oddělení se ženijním náčelníkem (armády, sboru i divise) zpracovávat „Grafikon přepravy“.

Grafikon přepravy má v tomto případě význam pracovního (plánovacího) dokumentu, který se při postupu k řece upřesňuje a doplňuje a dává vševojskovému veliteli obraz narůstání sil a materiálu na předmostí.

I když je velení vojskům decentralisováno, plánování násilného přechodu z chodu štáby vyšších jednotek musí provádět. Bez základního rozplánování přechodu, t. j. bez zpracování „Grafikonu přepravy“ příslušné vyšší jednotky nelze plánovat další předpoklady zabezpečení (na př. dělostřeleckou podporu vojsk, materiálně technické zabezpečení, zdravotnické přísuny a odsuny a j.), jelikož bez plánu nemůže vyšší velitel přijmout reálné řešení. Pluky grafikony nesestavují, ženijní náčelníci pluků řídí zabezpečení přepravy vojsk přímo.

Grafikon přepravy obsahuje tyto předpokládané a plánované údaje:

- divisní přepravní úseky a přepraviště sboru;
- přepravní prostředky určené pro každý divisní přepravní úsek a přepraviště sboru;
- ženijní jednotky přidělené k zabezpečení přepravy v přepravních úsecích a v přepravištích;
- dobu potřebnou k zřízení jednotlivých přepravišť, dobu provozu na plánovaných přepravištích;
- pořadí a dobu přepravy jednotlivých sledů vojsk. Plánování tohoto druhu je hrubým kalkulačním předpokladem, přesné je pouze co do počtů prostředků. Skutečný průběh přepravy se vždy vytváří podle úspěchů předsunutých oddílů pronikajících na jednotlivých směrech pronásledování.

Grafikon přepravy armádního sboru je součástí plánu ženijního zabezpečení útoku a násilného přechodu řeky armádním sborem z chodu.

Štáb armádního sboru závčas plánuje zesílení divisí prvního sledu sboru přepravními prostředky a ženijními silami.

Úspěch násilného přechodu řeky z chodu závisí také na tom, jak rychle štáb armádního sboru dovede plánovat násilný přechod a dodat bojové rozkazy velitele sboru podřízeným. Zvlášť důležité je rychlé naplánování organizace přepravy, manévru přepravními prostředky při postupu k řece i během přepravy, pořadí používání přepravy, opatření k bojovému zabezpečení přepravy předsunutých oddílů a hlavních sil armádního sboru, jakož i zabezpečení velení na přepravištích.

Součinnost mezi vyššími jednotkami a druhy vojsk v útočném boji armádního sboru, spojeném s násilným přechodem široké vodní překážky, má rozhodující význam. Na tom závisí i úspěšné rozvíjení útoku z dobytého předmostí do hloubky obrany nepřítele.

Součinnost se organisuje na základě rozhodnutí velitele armádního sboru pro násilný přechod řeky z chodu. Do zahájení násilného přechodu široké řeky z chodu organisuje velitel armádního sboru s náčelníkem štábu, veliteli

divisí, veliteli (náčelníky) druhů vojsk součinnost na mapách, a je-li dost času, na plastických stolech.

Při organizaci součinnosti velitel armádního sboru probírá nejprve otázky součinnosti mezi předsunutými oddíly mechanisované divise a pěších divisí s jejich předvoji a hlavními silami a dále vzájemnou součinnost mezi nimi, při čemž usměrňuje jejich bojovou činnost podle cíle, místa i času.

S veliteli předsunutých oddílů i s veliteli druhů vojsk upřesňuje osy postupu předsunutých oddílů, jejich předpokládané přepravní úseky a v nich nepřátelské přechody přes řeku (mosty, přívozy a j. hydrotechnické objekty), které mají zajistit, dále které objekty a čáry na protilehlém břehu řeky mají ovládnout a udržet do příchodu hlavních sil, a konečně určí předsunutým oddílům dobu splnění daného úkolu. Organizuje bojové zabezpečení postupu předsunutých oddílů. Předvídá podporu předsunutých oddílů při násilném přechodu řeky z chodu a při udržení ovládnutého předmostí. Určuje signály součinnosti.

Velitel armádního sboru zvláště pečlivě organizuje součinnost předsunutých oddílů s dělostřelectvem a případně s letectvem, pokud podporuje armádní sbor.

Jak pěší divise, tak i mechanisovaná divise, která v operační hloubce po zasazení do boje bude v čele armádního sboru, musí být v neustálém spojení se svými předsunutými oddíly a být připraveny podporovat jejich boj do příchodu k řece, dále při násilném přechodu řeky z chodu a při boji za ovládnutí a udržení předmostí.

Velitel armádního sboru určuje podřízeným divisím pořadí a dobu přepravy. Pro druhý sled, po případě pro zálohu sboru, určuje vyčkávací prostor na vlastním břehu, kde se bude přepravovat, a místo soustředění na ovládnutém předmostí.

Velitel armádního sboru může dát ženijnímu náčelníkovi sboru kromě pokynů naznačených již na začátku 2. části tohoto článku ještě pokyny pro odstranění překážek na cestách postupu k řece, pro odminování břehů v úsecích přeprav, informativně stanoví dobu trvání plavidlové přepravy, přepravy na soulodích a mostech. Dále určuje, jakým způsobem bude chráněna přeprava vojsk před nepřátelskými plovoucími minami a určuje možnost manévru přepravními prostředky během násilného přechodu, stanoví zabezpečení ovládnutého předmostí a způsob odrazení protiútoků nepřátelských tanků ženijními prostředky.

Velitelé divisí jsou povinni pomáhat palbou ženijním jednotkám při plnění stanovených úkolů.

Velitel armádního sboru organizuje součinnost mezi divisemi a divisním a sborovým dělostřelectvem, které je povinno umlčet a zničit palebné prostředky nepřítele palíci do míst přepravních úseků divisí, je povinno zničit pozorovatelny nepřítele, zejména dělostřelecké, řídící palbu na řeku, je povinno zajistit přehradními palbami křídla a styky, zarámovat dobyté předmostí a zničit čerstvé zálohy nepřítele, které se přibližují k místu přepravy.

Pro úspěšné odrazení protiútoků nepřátelských tanků musí být včas přepraveno na dobyté předmostí protitankové dělostřelectvo.

Zvláště pečlivě organizuje velitel armádního sboru součinnost mezi protiletadlovým dělostřelectvem a letectvem (pokud podporuje armádní sbor). Určuje, jaká část protiletadlového dělostřelectva se přepraví na protilehlý břeh, a upřesní signály součinnosti s letectvem.

Při organizaci součinnosti vševojskových jednotek s tanky věnuje velitel armádního sboru velkou pozornost otázce včasné přepravy tanků a samo-

hybného dělostřelectva na dobyté předmostí, protože tanky na ovládnutém předmostí rozhodují o úspěchu boje za rozšíření a udržení předmostí. Určuje, kolik tankových jednotek bude z vlastního břehu přímou palbou podporovat násilný přechod řeky z chodu i boj na předmostí.

Své tankové záloze (bude-li zřízena) určí velitel armádního sboru vyčkávací prostor před přepravou, její přepraviště i prostor shromáždění na dobytém předmostí. Určuje signály, pořadí přepravy a způsob spojení.

Při organizaci součinnosti s letectvem podporujícím armádní sbor upřesňuje velitel sboru úkoly letectvu při boji s ustupujícím nepřítelem, upřesňuje úkoly letectvu při podpoře vojsk za přechodu řeky a při boji na předmostí, určuje způsob označení předního okraje na dobytém předmostí.

Při použití maskujících nebo oslepujících dýmových clon upřesňuje velitel sboru úseky nebo prostory určené k zadýmování letectvem nebo dělostřelectvem.

Při organizaci součinnosti se sousedy informuje velitel armádního sboru sousední armádní sbory o činnosti sboru, předsunutých oddílů, slaďuje bojovou činnost sboru a předsunutých oddílů se sousedy a informuje podřízené velitele divísi o činnosti sousedů a jejich předsunutých oddílů.

Při organizaci součinnosti se sousedy upřesní také velitel sboru možnost vzájemného využití přepravišť vlastních nebo souseda, bude-li přeprava (zejména druhého sledu sboru) u toho nebo onoho sboru váznout.

Upřesňuje vzájemnou pomoc silami i palbou při ničení ohnisek odporu nepřítele během pronásledování a za násilného přechodu řeky. Určuje způsob spojení mezi divisemi prvního sledu a sousedy.

3. Bojové zabezpečení násilného přechodu řeky z chodu

Úspěch násilného přechodu široké vodní překážky z chodu závisí na tom, do jakého stupně a jak pečlivě je organizováno bojové zajištění. Dobře musí být zajištěna bojová činnost předsunutých oddílů jak za jejich pronikání k řece, tak i při ovládnutí předmostí, jeho rozšíření a udržení. Dobře musí být zajištěna přeprava vlastních hlavních sil.

V době přípravy násilného přechodu řeky z chodu musí štáb sboru organisovat průzkum na široké frontě s cílem získat co nejúplnější zprávy o nepříteli a jeho sestavě, o rázu řeky (hloubce, šířce a rychlosti proudu), o terénu podél řeky, o druhu břehů, o rázu obrany nepřítele na řece, o zálohách nepřítele, které mohou přijít do prostoru přepravy, o systému palby nepřítele a o možnostech používání výpomocných přepravních prostředků.

Zvlášť pečlivě musí být organisována protiletadlová obrana. Malorážní protiletadlové dělostřelectvo se přesunuje s pochodovými proudy a je v pohotovosti okamžitě zahájit palbu na nepřátelské letectvo.

Středorážní protiletadlové dělostřelectvo se přemísťuje skoky, jsouc v pohotovosti chránit hlavní síly sboru před úderem nepřátelského letectva.

Při násilném přechodu řeky z chodu je stěžejním úkolem protiletadlové obrany chránit stavbu mostů a přepravu vojsk po mostech a soulodích.

Okamžitě po příchodu předsunutých oddílů k řece zaujímají protiletadlové dělostřelectvo a protiletadlové kulomety palebná postavení jsouc v pohotovosti k ochraně jednotek předsunutých oddílů při násilném přechodu řeky.

Během rozšiřování dobytého předmostí se část protiletadlových prostředků přemísťuje po sledech na druhý břeh, kde jich může být použito i v bojích proti nepřátelským tankům provádějícím protiútok, které bezprostředně ohrožují jejich palebná postavení.

Pěší a mechanisované jednotky použijí svých organických protiletadlových kulometů, paleb pěchotních zbraní a odstřelovačů proti nízko létajícím letounům nepřítele.

Po přepravě předsunutých oddílů na dobyté předmostí chrání jádro sestavy protiletadlového dělostřelectva sestavu hlavních sil.

Je výhodné volit palebná postavení protiletadlového dělostřelectva tak, aby bylo mimo úsek zadýmování, použijeme-li dýmu k zastírání přepravy.

Organisace protitankové obrany má zabezpečit vojska před protiútoky tanků nepřítele jak při přibližování k řece, tak i při boji za dobytí, rozšíření a udržení předmostí.

Protitankovou obranu organisují velitelé všech stupňů. Za přibližování k řece je třeba mít většinu protitankových prostředků v čele pochodových proudů, jak u předsunutých prostředků, tak i u předvojų hlavních sil divisi a sboru.

K ochraně ovládnutých a nezničených mostů před útoky nepřátelských tanků se zvláště vyčleňují jednotky tanků a protiletadlového dělostřelectva, které zaujímají kruhovou obranu na obou koncích mostu.

Dobyta předmostí musí být účinně zabezpečena protitankovými prostředky. Z toho důvodu se kromě tanků a samohybných děl přepravuje ihned za předsunutými oddíly i protitankové dělostřelectvo, protitankové ruční zbraně, ženijní jednotky s protitankovými a protipěchotními minami s úkolem zajistit vojska na předmostí a na styčích mezi jednotkami.

Sborová protitanková záloha a pohyblivé oddíly zatarasovací sboru a divisi se přemísťují na hlavních směrech s úkolem odrazit protiútoky nepřátelských tanků při postupu k řece a při boji na předmostí.

Část protitankového a kanonového dělostřelectva je třeba rozmístit v palebných postaveních na samém břehu řeky, aby mohly přímou palbou ničit nepřátelské tanky útočící do boků vojsk během přepravy, nebo při boji na předmostí.

Do chemického zabezpečení násilného přechodu řeky z chodu patří: zadýmování přepravišť, zabezpečení dobytého předmostí stabilními plamenomety, organisace protichemické ochrany při násilném přechodu a zřizování dýmových clon k zastření klamných opatření, příchodů k řece a shromaždišť vojsk.

Dýmové clony zastírají nejenom přepraviště, ale zabezpečují i činnost vojsk na předmostí, oslepují pozorovatelný a palebná ohniska nepřítele, chrání mosty, prostory vyložení a p. před útoky nepřátelského letectva.

Dýmové clony k zastírání přepravišť se zřizují na široké frontě.

Úkolem dělostřeleckého zabezpečení násilného přechodu řeky z chodu je umlčet živou sílu a palebné prostředky nepřítele, které zabráňují postupu předsunutých oddílů k řece a při jejich násilném přechodu řeky z chodu, dále umlčet nepřátelské dělostřelectvo a minomety, které střílejí na přepraviště, zničit živou sílu a palebné prostředky nepřítele, které zabráňují rozšíření a sjednocení dobytých předmostí a rozvinutí úspěchu útoku do stran a do hloubky. Dalším úkolem dělostřelectva je palbou odrazit protiútoky nepřítele a zničit nepřátelské jednotky postupující do prostoru přeprav nebo dobytého předmostí.

Aby podpora dělostřelectva byla co nejučinnější, zařazuje se dělostřelectvo při postupu k řece blíže čela pochodových proudů a v době přepravy vojsk přes řeku se rozmísťuje co nejbližší k řece, aby mohlo co nejdéle podporovat boj o rozšíření předmostí aniž měnilo palebná postavení.

Při násilném přechodu řeky Děsny r. 1943 utrpěla 60. sovětská pěší

divise neúspěch proto, že na začátku násilného přechodu byl nedostatek dělostřelectva.

Letectvo podporující armádní sbor musí být v těsné součinnosti s vojsky, zejména s předsunutými oddíly, aby mohlo závčas poskytnout účinnou pomoc během postupu předsunutých oddílů při ničení ustupujících vojsk nepřítele a při ničení nepřítele, který se pokouší protiútoky zdržet rychlý postup útočících vojsk do hloubky obrany.

Nejintenzivnější činnost letectva se plánuje na dobu násilného přechodu řeky z chodu předsunutými oddíly a v době přepravy hlavních sil sboru a divisí.

Bombardovací nebo bitevní letectvo vede útoky proti nepřátelským zálohám přicházejícím k místu přepravy.

Na příklad v červnu 1944, při postupu vojsk 69. sovětského armádního sboru (49. A) k řece Berezíně, způsobilo sovětské letectvo tak velkou porážku nepříteli, že vojska 69. armádního sboru mohla úspěšně provést násilný přechod řeky z chodu.

Probíhá-li násilný přechod řeky z chodu za dne, musí stíhací letectvo neustále chránit vojska v době jejich postupu k řece i v době násilného přechodu.

Ochrana prostoru přeprav letectvem se uskutečňuje nepřetržitým hlídkováním stíhači ve vzduchu. Mimo to může letectvo dostat za úkol vytvořit dýmové clony k zastření přeprav.

Největší odpovědnost za zabezpečení úspěchu násilného přechodu řeky má ženijní vojsko. Ženijní vojsko je povinno provádět ženijní průzkum řeky a rázu obrany nepřítele na řece, provádí práce spojené s odstraněním zátarasů, s odminováním přístupů k řece, výchozích prostorů násilného přechodu, palebných postavení dělostřelectva, zřizuje a udržuje přepraviště, shromažďuje místní přepravní prostředky a zhotovuje přepravní prostředky z výpomocného materiálu.

Jestliže se předvídá postupný násilný přechod několika řek, dopravují se přepravní prostředky obvykle přímo za útočícími vojsky.

Sovětská armáda ve Veliké vlastenecké válce při násilném přechodu řek Dněsny, Sože, Dněpru, Prutu a druhých řek používala též místních přepravních prostředků. Nahrazovala takto v některých případech nedostatek normovaných přepravních prostředků nebo zřizovala doplňkové zálohy přepravních prostředků.

Pohyblivých oddílů zatarašovacích v součinnosti s dělostřeleckými protitankovými zálohami se na předmostí použije k odrazení protiútoků tanků nepřítele a k zabezpečení dobytého předmostí.

Ženijní vojsko se účastní dobývání, rozšíření a zabezpečení ovládnutého předmostí tak, že použije skupin odtarasovacích a zatarašovacích. Velký význam má záloha přepravních prostředků k provedení manévru nebo doplnění ztrát.

Podle zkušeností z Veliké vlastenecké války je nutné, aby armádní sbor měl pro násilný přechod z chodu v záloze alespoň 20% normovaných a asi 50% místních dopravních prostředků.

Kromě manévru přepravními prostředky z hloubky může se použít i manévru přepravních prostředků podél fronty, t. j. přemístění přepravních prostředků z úseků, kde se násilný přechod nezdařil, do úseků, kde při násilném přechodu bylo dosaženo úspěchu.

4. Vedení boje za dobytí, rozšíření a udržení předmostí a velení vojskům v boji

Vojska armádního sboru, která úspěšně rozvíjela útok a pronásledovala nepřítele, provedou ihned po proniknutí k řece násilný přechod z chodu v patách ustupujícího nepřítele, při čemž mu nedovolí zachytit se a zaujmout organisovanou obranu na druhém břehu řeky.

Násilný přechod se zabezpečuje palbou dělostřelectva, které mohutnými palebnými přepady ničí nepřítele na protilehlém břehu. V některých případech, nebyl-li příchod k řece zpozorován nepřítelem bránícím řeku, a aby bylo dosaženo plného překvapení, může být násilný přechod řeky z chodu zahájen bez dělostřeleckého přepadu. Předsumuté oddíly mechanisované divise a pěších divisi ve vzájemné součinnosti nebo samostatně podle toho, jak přicházejí k řece, ihned a s překvapením provedou násilný přechod z chodu na normovaných výsadkových přepravních prostředcích (lodkách, gumových člunech, obojživelných autech) nebo na místních přepravních prostředcích. Předsumuté oddíly se směle vlamují do obrany nepřítele, ovládnou užší předmostí do hloubky 400 až 800 m od břehu a zničí palebná ohniska postřelující vodní hladinu v úseku přepraviště. Dělostřelectvo a tanky, které zůstaly na vlastním břehu, většinou zaujímají palebná postavení bezprostředně na břehu, aby podporovaly násilný přechod přímou palbou. Jsou-li na řece permanentní neporušené mosty, nebo jiné přepravy ovládané nepřítelem, zmocní se jich předsumuté oddíly překvapujícím rozhodným útokem a zničením osádky nepřítele bránící přepravu. Na nepřátelském břehu se odvážně rozvinou v bojovou sestavu a rychlým útokem ovládnou čáru určenou nadřazeným velitelem.

Jestliže nepřítel zaminoval prostory přepravišť, začne je ženijní vojsko přidělené předsumutým oddílům ihned odminovávat.

Část sil ponechají předsumuté oddíly k ochraně dobytých mostů a přeprav a hlavními silami dobývají předmostí.

Již během dobývání užšího předmostí a ničení palebných prostředků nepřítele bezprostředně na břehu řeky zřizují se přívozové přepravy a přikročuje se ihned k přepravě dělostřelectva, tanků a samohybných děl přidělených předsumutým oddílům.

Aby se doba přepravy předsumutých oddílů při násilném přechodu širokých vodních překrad zkrátila na nejmenší míru, je účelné přidělit předsumutým oddílům dostatečné množství motovesel pro pohon člunů nebo loděk a pro vleč soulodí sestavených z pontonů, obojživelná auta.

Ženijní jednotky, které se přepravily s prvním sledem PO na břeh nepřítele, začnou ihned provádět odtarasovací práce a upravovat břeh.

Předsumuté oddíly, které se přepravily na břeh nepřítele, rozšiřují dobyté předmostí do určené čáry, ihned je zabezpečují, zvláště na bocích, a udržují je do příchodu předvoji nebo hlavními silami divisi (sboru). Na přepravištích předsumutých oddílů přepravují se další sledy divisi (sboru) tak, jak přicházejí k řece.

Někdy může být předsumutý oddíl zadržen bojem s nepřítelem, který brání vysunutí postavení před řekou, aby si zabezpečil přechody. V takovém případě nesplní předsumutý oddíl včas svůj úkol, a proto musí být ihned podporován předvoji nebo hlavními silami divisi (sboru), aby byl zlomen tento odpor nepřítele a aby mohl být v jeho patách proveden násilný přechod řeky z chodu.

Předsumutý oddíl se nemá pouštět do boje s nepřítelem bránícím přepravy na vysunutém obranném postavení, ale má provést, pokud je to

možné, takový manévř, kterým obejde toto vysunuté obranné postavení nepřítele a provede iniciativně násilný přechod řeky na jiném místě, přičemž to hlásí svému nadřízenému veliteli.

Protiletadlové dělostřelectvo přidělené předsunutým oddílům chrání jejich přepravu před útoky nepřátelského letectva.

Předmostí ovládnutá předsunutými oddíly musí být spojena v jeden celek a pevně zabezpečena, zvláště protitankovými prostředky. Všechny pokusy vytlačit předsunuté oddíly z předmostí musí být zamezeny organizovanou palbou pěchoty, dělostřelectva, tanků, letectvem a zatarasovacími prostředky.

Ve Veliké vlastenecké válce bylo mnoho příkladů úspěšné činnosti předsunutých oddílů. Na příklad 25. září 1943 jedna divise pronásledující nepřítele pronikla k Dněpru v prostoru Paňkovski. Velitel divise organizoval předsunutý oddíl v síle zesíleného praporu, který během noci provedl násilný přechod širokého Dněpru z chodu s překvapením na místních přepravních prostředcích a zhotovených vorech, ovládl předmostí v osadě Auly a udržel je proti deseti až jedenácti německým pěším rotám až do konce 26. září, kdy další přepravované sledy divise přinutily nepřítele k ústupu („Pěchota ve vševojskovém boji“, Sborník statí, 12. vydání, str. 68 až 73).

Na předmostí dobytá předsunutými oddíly a podle situace i na další předmostí získaná divisemi přepravují se hlavní síly divisi na člunech, soulodích nebo po ovládnutých neporušených mostech s úkolem rozšířit a sjednotit jednotlivá předmostí jak co do šířky, tak i hloubky, v rozmezí kapacity nutné pro rozmístění bojové sestavy armádního sboru k dalšímu rozvíjení úspěchu.

V době přepravy hlavních sil armádního sboru vede dělostřelectvo boj s dělostřelectvem a minomety nepřítele a přehradnou palbou zarámuje čaru dobytého předmostí.

Boj sboru o předmostí podporuje také bitevní letectvo podle možností daných počtem přidělených podpůrných letounů. Proti útokům ze vzduchu chrání přepravu stíhací letectvo a protiletadlové dělostřelectvo.

Mimo to dělostřelectvo a letectvo oslepuje dýmovými prostředky pozorovatelný nepřítele a místa jeho palebných prostředků, aby nepřítel nemohl vést přesnou palbu na přepraviště a na přepravující se vojska. Většina doprovodného dělostřelectva i minometů po násilném přechodu řeky z chodu a po přepravě prvních sledů postupuje v bojových sestavách vojsk, aby podporovala útok tanků a pěchoty při rozšiřování a sjednocování předmostí.

Část dělostřelectva, tanků a samohybných děl vede do zahájení přepravy přímo s břehu přímou palbu na palebná ohniska nepřítele, která zabráňují přepravě. Zvláštní pozornost věnuje při tom umlčení palebných ohnisek nepřítele, která vedou palbu do boků přepravujících se vojsk.

Tanky a samohybná děla podporují po přepravě na dobytém předmostí útok vojsk. Při přechodu k obraně s cílem zabezpečit předmostí používá se tanků a samohybných děl buď jako zálohy velitelů divisi nebo jako kočujících děl anebo palebných ohnisek.

Bombardovací nebo bitevní letectvo (podporuje-li armádní sbor) útočí na ohniska odporu nepřítele, která nedovolují rozvíjení útoku, umlčuje a ničí dělostřelectvo a minomety nepřítele, ničí jeho zálohy, které přicházejí k prostoru násilného přechodu, ničí v součinnosti s dělostřelectvem objekty nepřátelského velení a spojení.

Hlavní síly armádního sboru jsou zasazeny do boje ihned po jejich přepravě. Při tom je třeba vždycky se snažit o to, aby zasazení do boje

bylo organisováno a dobře zabezpečeno dělostřeleckou a leteckou podporou. V každém případě je třeba se vystríhat zasazování jednotek do boje po částech.

Po dosažení mechanisovanou divisí bližšího úkolu na dobytém předmostí a po jeho sjednocení s předmostními pěšími divisí velitelé učiní ihned veškerá opatření k zabezpečení předmostí jednak palbou, jednak výbušnými zátarasy, po případě stabilními plamenomety. K odražení možných protiútoků tanků nepřítele přepravují se na předmostí protitankové zálohy a pohyblivé oddíly zatarasovací divise i sboru ihned za prvním sledem a jsou v pohotovosti k rozvinutí na ohroženém směru.

Sborová protiletadlová dělostřelecká skupina chrání části sil přepravy a týly sboru a většinou sil chrání na předmostí hlavní síly sboru proti útokům nepřátelského letectva.

Po přepravě svých hlavních sil na protilehlý břeh rozvíjí armádní sbor bojovou činnost jako v obvyklých podmínkách útoku s cílem rozšířit předmostí.

Při násilném přechodu z chodu široké vodní překážky má velký význam zabezpečení nepřetržitosti velení přepraveným vojskům do brým a stále fungujícím spojením s nimi.

Nejodpovědnějším úkolem velení vojskům za pronásledování je zabezpečit včasný příchod ženijních jednotek s přepravními prostředky k řece. Jestliže to velení nezabezpečí, nebude využito výhodné bojové situace pro násilný přechod řeky z chodu a bude ohroženo splnění daného úkolu.

Aby bylo zabezpečeno provedení rychlého manévru druhými sledy podél fronty během boje, je třeba dobře organisovaného spojení. Během násilného přechodu musí být velení co nejbližší přiblíženo k vojskům a jako pojítka musí být pužito hlavně radia a pohyblivých pojítek a velitelé mají být v častém osobním styku.

Štáb sboru organisuje velení tak, aby velitel armádního sboru s operační skupinou mohl z velitelské pozorovatelné velet vojskům při přepravě přes řeku a při boji prvních sledů na předmostí na směru hlavního úderu. Velitelská pozorovatelná velitele sboru bývá vzdálena od řeky 1 až 2 km.

Z velitelských stanovišť, která se nepřepravila, buduje se linkové spojení za jednotkami bojujícími na dobytém předmostí. Organisuje se také zvláštní linkové spojení pro potřebu velení ženijních náčelníků při přepravě, pro jejich spojení se zálohou přepravních prostředků a s taktickými veliteli.

Hodně se používá směrových, signálních a pohyblivých pojítek.

5. Závěr

Útočný boj sboru s násilným přechodem široké vodní překážky z chodu je obtížný a vyžaduje velkého mistrovství, vysokého morálního ducha, směrlosti, iniciativy, rozhodnosti vojsk i velitelů — organisátorů boje.

Ve všech případech je třeba se snažit provést násilný přechod řeky z chodu, protože převaha tohoto způsobu přechodu nad násilným přechodem s plánovitou přípravou je v tom, že vojskům, rozvíjejícím útok v hloubce obrany nepřítele, se dává možnost dobýt předmostí na protilehlém břehu, nebo zabrat přepravy a zabezpečit je dříve, než je nepřítel schopen organisovat obranu na protějším břehu a shromáždit zálohy pro organisaci obrany na řece nebo provedení protiútoků nebo protiúderu.

Armádní sbor, zasazený jako druhý sled armády do útoku v operační hloubce obrany nepřítele k rozvíjení úspěchu, k překročení široké vodní

překážky z chodu a zvýšení tempa operace, bude zpravidla zasazovat svou mechanisovanou divisi do prvního sledu.

Úspěch boje a tím i operace v celku bude záviset na úspěchu MD, jejím morálním duchu, jejím energickém, rychlém postupu v hloubce obrany nepřítele, včasném dosažení překročení řeky z chodu, ovládnutí předmostí na protilehlém břehu, na těsné součinnosti s pěšími divisemi, sousedy sboru a všemi druhy vojsk a na jejím materiálním zabezpečení.

Veliký význam pro dosažení úspěchu při násilném přechodu z chodu má průzkum, který musí včas zjistit rozložení sil nepřítele, ráz jeho obrany na řece, zejména slabá místa v obraně.

Zabezpečení vojsk přepravními prostředky jak normovanými, tak i výpomocnými a jejich včasný přísun k řece má rozhodující vliv na výsledek násilného přechodu řeky z chodu.

Skryté soustředění vojsk k vyhlédnutým přepravištím, nenápadná příprava a nenápadné přísuny přepravních prostředků k řece, rychlé provedení přepravy, překvapení, pečlivá organisace, mistrný manévry přepravními prostředky, rychlost a rozhodnost při dobývání předmostí, účinné umlčení palebných prostředků nepřítele, zabraňujících přepravě vojsk, a účinná ochrana před útoky nepřítele ze vzduchu v době přepravy a za boje na předmostí jsou podmínkou dosažení žádoucího úspěchu při násilném přechodu řeky z chodu, dobytí předmostí, jeho rozšíření a udržení.

Prameny :

1. Polní řád Sovětské armády z r. 1943 (2. vydání).
2. Generál-major Ikonnikov I. A., „Útok sboru s překonáním řeky“, příručka z roku 1952.
3. Plukovník Alexej A. P., „Ženíjní zabezpečení násilného přechodu řeky v útočném boji armádního sboru“, příručka z roku 1950.
4. Docent generál-poručík Kirpičnikov A. V., docent generál-major Isajev F. M., plukovník Staričkov N. S., „Útočná operace armády“, příručka z roku 1944.
5. Generální štáb ozbrojených sil SSSR, „Násilné přechody řek“, rukověť pro důstojnický sbor z roku 1946.
6. Plukovník Staričkov, „Násilný přechod v útočné operaci armády“, konspekt přednášky z roku 1948.

